

Så här fungerar digital miljörapportering

Trafikverket inför ett nytt digitalt arbetssätt för att effektivisera uppföljningen av miljöpåverkan. Det gör vi för att säkerställa att Trafikverkets mål på bland annat fossilfria drivmedel i alla entreprenader 2030 uppfylls. Syftet är att skapa löpande översikt av drivmedelsanvändning och transport av massor i våra bygg- och driftentreprenader. Kraven på digital rapportering av miljödata införs successivt från 2024.

Omfattning

Trafikverkets mål är att alla nya upphandlingar av entreprenader för byggande och underhåll av vägar och järnvägar ska omfatta krav på digital miljörapportering. För att alla ska hinna anpassa sina system och rutiner införs kraven stegvis i **nya** upphandlingar från mitten av mars 2024 och i dialog med branschföreträdare.

Miljödata sänds som **digitala följesedlar** till Trafikverkets interna systemstöd för analys av miljödata.

Hur fungerar det?

När en tjänst är utförd i projektet redovisas det via mobil eller dator i ditt systemstöd, exempel på tjänst är transport av massor eller grävmaskinsarbete. För att skapa ett enhetligt flöde mellan alla parter så redovisas miljödata utifrån en gemensam informationsstandard, i form av en digital följesedel enligt BEAst standarden. Detta skickas elektroniskt genom leverantörsledet till entreprenör som sedan skickar vidare till Trafikverket. Kunder och leverantörer använder sina befintliga systemstöd och säkerställer att dessa redan klarar av, eller anpassas för, detta meddelandeflöde

Steg 1

Första steget omfattar drivmedelsåtgång och transporter av överskottsmassor i projekt över 50 miljoner kronor och för alla kontrakt avseende basunderhåll väg. Vi riktar in oss på de stora utsläppskällorna i dessa projekt enligt nedan.

Fordon eller arbetsmaskiner	Vikt
Tung lastbil	över 3,5 ton totalvikt
Grävlastare	över 14 ton maskinvikt
Grävmaskin hjul	över 15 ton maskinvikt
Grävmaskin band	över 20 ton maskinvikt
Hjullastare	över 10 ton maskinvikt
Dumper	över 20 ton lastvikt

Innan bygg-/anläggningsstart ska genomför vi möten mellan entreprenören och Trafikverket. Vid dessa möten fastställs innehållet i de digitala följesedlarna och förmåga att skicka och ta emot elektroniska meddelande.

Entreprenören ska tillämpa digitala följesedlar från den dag då bygg-/anläggningsarbetet påbörjas. Under de sex första månaderna tillåts separat rapportering enligt överenskommelse, detta övergår därefter till att enbart rapportering via digitala följesedlar godkänns. Du som entreprenör ska ha skickat in den första digitala följesedeln senast tre månader från arbetets uppstart.

Metod och format för överföring av meddelanden

Den av Trafikverket kontrakterade entreprenören sänder över de digitala följesedlarna i enlighet med kraven i kontraktet. Följesedlar ska följa senaste version av standarden BEAst Supply 4, där inskickning av meddelanden görs via Peppolnätverket. Initialt accepteras även BEAst Supply NeC 3.1 och inskickning via Trafikverkets webbtjänst.

Vilken data ska in?

Alla följesedlar	
Avtalsnummer	
Projektnummer	
Registreringsnummer/fordons-id	
Start- & stopplats (leveransplats)	
Rapportering av drivmedel	Rapportering av masstransport
Branschartikelnummer fordon/maskin (SÅ eller ME)	Branschartikelnummer massor (ÅI)
Drivmedelstyp	Vågsedelsnummer
Drivmedelsåtgång inkl enhet	Miljötekniska egenskaper
Distans (km) eller arbetade timmar (h)	Nettovikt inkl enhet
Motortyp	
Val av beräkningsmetod: schablon, journal, automatisk	
Andel förnybart	

Rapporteringsintervall

En grundregel för rapporteringen av miljödata är att denna ska ske per levererad tjänst eller vara och som minst per dygn. Om man t.ex. kör mellan punkt A och punkt B flera gånger på en dag, så går det bra att skicka en följesedel för hela dagens arbete där varje enskild körning redovisas. En grävmaskin som gräver inom ett och samma område under en dag rapporterar per dag. Vissa undantagsfall godkänns. Vissa maskiner som körs mer sällan kan också redovisas mer sällan, längre tidsintervaller får ske utifrån separat överenskommelse.

Rapportering av drivmedelsåtgång

Drivmedelsanvändning kan redovisas enligt tre metoder.

- Journalföring
Detta används typiskt när man för en tankningsjournal och använder den informationen för att skicka in följesedlar som anger drivmedelsåtgång.
- Schablonvärden
Metoden för att beräkna schablonvärden skall beskrivas vid anmodan.
- Automatisk mätning
Verklig data som hämtas från fordon och maskiner. Denna funktionalitet installeras vanligtvis i fabrik. Vid behov kan utrustning eftermonteras.

Avgränsning i "Steg 1"

Detta inkluderas inte i kravställningen.

- Transport av maskiner
- Arbetsmaskin eller fordon som sammanlagt används mindre än 20 timmar per år

Följande steg

Trafikverkets inköpsmallar uppdateras två gånger per år. Utvidgning av kraven kommer att ske i samband med dessa uppdateringar. Uppdaterade inköpsmallar påverkar inte befintliga projekt och upphandlingar utan gäller upphandlingar som startar efter ändringsdatumet, om inget annat är överenskommet i respektive projekt.

Övrigt

Införandet av digital miljörapportering innebär i sig inga nya miljökrav och ersätter inte heller befintliga krav inom projekten, det är endast ett nytt och effektivare sätt att följa upp de krav som redan idag ställs och ersätter ej andra krav. Det ger samtidigt bättre möjlighet till att styra mot utsatta mål för varje enskilt projekt. Utökning av den digitala miljörapporteringen samt projektomfattning kan ske i överenskommelse mellan parterna.

Den nya digitala miljörapporteringen ersätter inte befintliga krav på uppföljning och ersätter inga klimatkrav, detta är ett komplement för att följa upp miljöpåverkan från drivmedelsanvändning och transport av massor.

Här hittar du komplett information för att säkra upp att du skickar dina meddelanden med rätt innehåll och i rätt format: [dokumentationen för BEAst Supply 4](#) och "[Avtalsguide – BEAst](#)".

Ytterligare information och frågor

E-post: elsa@trafikverket.se

Web: [Digital miljörapportering](#)